

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE SZÓSTEJ

DATA: 05.04.2018r.

TEMAT: LUBIĘ POPATRZEĆ SOBIE NA CZAS, CO GDZIEŚ JUŻ POBIEGŁ...

Joanna Pollakówna *Stare fotografie*

Podstawa programowa:

- I. 1. 1), 2), 3), 4), 6), 7), 8), 9);
- I. 3. 5);
- II. 1. 1), 2), 3);
- II. 2. 1), 2), 4), 5), 11);
- II. 3. 1);
- II. 4.;
- III. 1. 1), 2), 4), 5), 6), 8), 9), 10);
- III. 2. 1), 3), 4), 5), 6), 7)

Cele lekcji:

- poznanie wiersza *Stare fotografie* Joanny Pollakówny,
- poznanie pojęcia *pytanie retoryczne*,
- kształcenie umiejętności określania funkcji pytań retorycznych w wypowiedzi,
- kształcenie umiejętności nazywania reakcji czytelnich,
- kształcenie umiejętności analizy utworu poetyckiego,
- kształcenie umiejętności czytania tekstu na poziomie metaforycznym,
- kształcenie umiejętności określania sytuacji lirycznej w wierszu,
- kształcenie umiejętności opisywania postaci,
- kształcenie umiejętności odbioru komunikatów niewerbalnych,
- poznanie historii fotografii,
- kształcenie umiejętności wypowiadania się na temat różnych tekstów kultury,
- kształcenie umiejętności przywoływania kontekstów kulturowych,
- kształcenie umiejętności wypowiadania się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością,
- kształcenie umiejętności prowadzenia dialogu,
- kształcenie umiejętności zapisywania dialogu,
- kształcenie umiejętności wyrażania opinii,
- kształcenie umiejętności rozpoznawania wartości artystycznej dzieła,
- inspirowanie do pielęgnowania pasji twórczych.

Metody i techniki pracy:

- praca z tekstem,
- metoda problemowa,
- metoda ćwiczeń praktycznych,
- elementy heurystyki,
- praca w grupach.

Środki i materiały dydaktyczne z wykorzystaniem TIK:

- podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego (wersja tradycyjna i elektroniczna),
- stare albumy z fotografiami,
- duży arkusz papieru,
- ksero fotografii zamieszczonych w podręczniku,
- portret Edwarda Hartwiga,
- impresja fotograficzno-muzyczna z pracami Edwarda Hartwiga (np. dotycząca Kazimierza Dolnego),
- monitor interaktywny,
- laptop

- aparat fotograficzny

Przebieg lekcji:

I. W rodzinnym albumie

podręcznik, s. 227, *Wiem więcej*

II. Patrząc na stare fotografie

podręcznik, s. 226, s. 227, pol. 1., 2.

III. Życie utrwalone na kliszy

podręcznik, s. 227, pol. 3., 4., s. 228, *Zabawy wyobraźni* 1.

IV. Kto pyta, nie błądzi

podręcznik, s. 227, pol. 5., *Zapamiętaj!*

V. Upływ czasu

podręcznik, s. 227, pol. 6., 7.

VI. Sztuka fotografii

podręcznik, s. 227, pol. 8., s. 228, pol. 9., 10.

VII. Omówienie zadania domowego

podręcznik, s. 228, *Zadanie projektowe*

Szczegóły:

I. W rodzinnym albumie

podręcznik, s. 227, *Wiem więcej*

1. Uczniowie przynoszą do szkoły stare rodzinne albumy lub zdjęcia. Siadają w kilkusobowych grupach i oglądają zgromadzone fotografie, opowiadają sobie nawzajem historie rodzinne związane ze zdjęciami i ukazanymi na nich osobami, odpowiadają na pytania koleżanek i kolegów. Uczniowie rozmawiają w klasie na temat utrwalania wydarzeń (np. rodzinnych, klasowych). Nauczyciel kieruje rozmową, zadając pytania, np.

- Dlaczego ludzie chcą utrwalać wydarzenia szczególne i codzienne sceny z życia?
- W jaki sposób robili to dawniej, a jak dzisiaj?
- Jak przechowuje się w domu fotografie?

Przygotowany wcześniej uczeń przedstawia prezentację multimedialną na temat historii fotografii. Swoją pracę przedstawia na monitorze multimedialnym.

Uczniowie czytają *Wiem więcej*.

Nauczyciel podaje temat lekcji.

Uczniowie wyjaśniają metaforyczne znaczenie zacytowanych w nim słów.

II. Patrząc na stare fotografie

podręcznik, s. 226, s. 227, pol. 1., 2.

1. Uczniowie czytają tekst wiersza.

2. Wykonują polecenie 1., np.

OSOBA MÓWIĄCA W WIERSZU:

- ogląda album ze zdjęciami
- zauważa zdjęcia młodych kobiet
- zastanawia się nad upływem czasu
- nie zna osób ze starych fotografii

Uczniowie wymieniają bohaterów wiersza. Wykonują polecenie 2. i uzasadniają swoją odpowiedź, np.

Bohaterki wiersza („Twarze tych młodych kobiet”) młode kobiety ze zdjęć
Moim zdaniem najlepszą ilustracją wiersza jest fotografia kobiety w kapeluszu, która patrzy w górę „z kpiącym wyzwaniem” i delikatnie się uśmiecha.

III. Życie utrwalone na kliszy

podręcznik, s. 227, pol. 3., 4., s. 228, *Zabawy wyobraźni* 1.

Uczniowie wykonują polecenie 3., np.

Osoby przywołane w wierszu są:

- radosne,
- podekscytowane,
- skłonne do żartów i zabawy.

Uczniowie, pracując w parach, improwizują rozmowę między bohaterkami wiersza. Wybrane osoby prezentują dialogi w klasie. Uczniowie przypominają sobie zasady zapisywania dialogu i wykonują polecenie 4., np.

Kobieta odgarnęła z oczu opadający kosmyk.

– A może zrobimy sobie zdjęcie? – rzuciła znenacka.

– Jak to, teraz? – zapytała ze zdziwieniem jej koleżanka.

– Tak! – klasnęła w dłonie. – Teraz! Właśnie teraz chodźmy.

Rozmówczyni przyglądała się jej w milczeniu.

– Czyżbyś się bała? – dodała z kpiącym uśmiechem kobieta.

Uczniowie, pracując w grupach, wykonują *Zabawy wyobraźni* 1. Przyklejają na środku dużego arkusza papieru ksero jednej z fotografii zamieszczonych w podręczniku i zapisują w formie graficznej informacje związane z tą osobą i historią jej życia.

IV. Kto pyta, nie błądzi

podręcznik, s. 227, pol. 5., *Zapamiętaj!*

Uczniowie czytają głośno pytania zapisane w wierszu. Wykonują polecenie 5.

- są zapisem przemysłów
- osoby mówiącej
- zainspirowane starymi
- fotografiami
- dotyczą upływającego
- czasu, przemijania
- nie można na nie
- udzielić odpowiedzi

PYTANIA

Nauczyciel pyta uczniów, po co zostały w wierszu umieszczone pytania, na które osoba pytająca nie oczekuje odpowiedzi.

Uczniowie podają inne przykłady sytuacji, w których stawiane są tego typu pytania, określają ich funkcję, np.

- w poezji, skłaniają do refleksji,
- w filozofii, wyrażają uczucia, emocje.
- w przemówieniu, oddziałują na odbiorcę, wywołują reakcję,
- w kazaniu, podkreślają ważność wypowiedzianych słów,

- w sytuacjach codziennych.

Pytania retoryczne

Uczniowie czytają *Zapamiętaj!*

V. Upływ czasu

podręcznik, s. 227, pol. 6., 7.

Nauczyciel pyta uczniów, do czego można byłoby porównać upływający czas. Uczniowie podają swoje propozycje, budując porównania wg schematu:

Czas jak –
(co?) (co robi?)

Np.

Czas jak rzeka – płynie.

Czas jak promień słońca – niknie.

Czas jak błysk – ucieka.

Uczniowie wykonują polecenie 6., np.

Przenośnie ukazujące upływ czasu:

„Twarze [...] nieodwołalnie odpływają w mroku”,

„Proch przyjął prochy”,

„ziemia zżuła kostki”,

„z ciał wypijały sok drzewa wysokie”

Uczniowie wykonują polecenie 7. W razie trudności nauczyciel prosi o dokończenie zdań, np.

Kiedy czytam ten wiersz, zastanawiam się nad ...

Utwórz skłania do myślenia o...

Czas płynie nieubłaganie. Chwile utrwalone na fotografiach pozostają, jednak nie ma już osób tam przedstawionych. Ich ciała zostały unicestwione. Pozostał pojedynczy ślad na fotografii – uśmiech, mina, sytuacja... Poetka stawia pytania na ważne tematy egzystencjalne. Zastanawia się, co po nas pozostaje, kiedy kończy się nasze życie.

VI. Sztuka fotografii

podręcznik, s. 227, pol. 8., s. 228, pol. 9., 10.

Uczniowie wypowiadają się na temat fotografowania oraz czy lubią robić zdjęcia.

Nauczyciel pyta uczniów, co to jest sztuka i czy fotografowanie można uznać za sztukę, np.

Sztuka – takie działania artystyczne, które wyróżniają się szczególnymi wartościami estetycznymi (np. malarstwo, poezja, aktorstwo itd.).

Fotograf:

- wybiera takie obiekty, które wzbudzają w nim przeżycie estetyczne,
- używa środków wyrazu artystycznego (kompozycja, perspektywa, oświetlenie).

Uczniowie, pracując w parach, wykonują polecenie 9., np.

Zdjęcie autorstwa Edwarda Hartwiga:

- ciekawa kompozycja,
- gra światła i cienia,
- kontrast,
- widoczne sylwetki i cienie ludzi,

- brama wydaje się być wejściem do innej rzeczywistości,
- fotografia skłania do myślenia, interpretacji, poszukiwania znaczeń symbolicznych.

Nauczyciel wiesza na tablicy portret Edwarda Hartwiga. Informuje uczniów, że jest to jeden z najbardziej znanych polskich fotografików, brat poetki Julii Hartwig, autor wielu wystaw indywidualnych, albumów. Był on synem fotografa, mieszkał w Lublinie.

5.

Nauczyciel odtwarza uczniom impresję fotograficzno-muzyczną z pracami Edwarda Hartwiga (np. dotyczącą Kazimierza Dolnego).

6.

Pracując czwórkami, wykonują polecenie 10., negocjują wspólny układ elementów piramidy, np.

decyzja o sposobie ujęcia

pasja twórcza umiejętność przekazania własnych emocji

wybór obiektu przygotowanie techniczne marka aparatu

Nauczyciel kończy lekcję wykonaniem wspólnej fotografii klasowej (wg pomysłu uczniów), która utrwali wspólnie spędzony czas.

VII. Omówienie zadania domowego

podręcznik, s. 228, *Zadanie projektowe*

Uczeń robi zdjęcia eksponuje własne fotografie przygotowuje opisy i układ wystawy klasowej.

Opracowała:

Teresa Kargol

Nauczyciel j. polskiego